

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.001.04.2021

Pan
Andrzej Kowalcze
Dyrektor Sądu Rejonowego w Zakopanem
ul. Gimnazjalna 13
34-500 Zakopane

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Rejonowy w Zakopanem, ul. Gimnazjalna 13, 34-500 Zakopane
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kowalcze, Dyrektor Sądu od 27 stycznia 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Barbara Bylina-Kiercz, p.o. Dyrektora Sądu od 1 marca 2019 r. do 26 stycznia 2020 r. (akta kontroli str. 8, 172)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Aleksander Podsiadło, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/8/2021 z 11 stycznia 2021 r. 2. Jerzy Baranek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/9/2021 z 11 stycznia 2021 r. 3. Piotr del Fidali, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/15/2021 z 12 stycznia 2021 r. (akta kontroli str.1-6)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2020 r. Sądu Rejonowego w Zakopanem pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – działania związane z windykacją należności, – realizacja wydatków budżetu państwa, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none"> – analiza wykonania planu dochodów, – analiza stanu należności pozostałych do zapłaty, – analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków, – szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia, – analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, – analiza stanu zobowiązań, – analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

III. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2020 r. Sądu Rejonowego w Zakopanem.

W kontrolowanym okresie Sąd osiągnął dochody wyższe od zaplanowanych o 9,4%, jednak były one o 3,1% (o 129 tys. zł) niższe od dochodów uzyskanych w 2019 r. Sąd podejmował działania mające na celu ściąganie należności m.in. rozkładając płatności na raty oraz kierował do komorników sądowych zlecenia windykacyjne. Na pięć zbadanych zaległości na kwotę 122,2 tys. zł (17,6% zaległości netto), w dwóch przypadkach z opóźnieniem wystawiono zlecenie egzekucyjne, a w jednym działania Sądu ograniczyły się do wysłania wezwania do zapłaty. Jednak stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na realizację dochodów budżetu państwa.

Zaplanowane w budżecie wydatki, w tym bieżące i na świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały wykonane zgodnie z planem rzeczowym i finansowym. W 2020 r. Sąd zrealizował wydatki w kwocie 11 987,4 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. nastąpił wzrost wydatków o 1 915,3 tys. zł, tj. o 19%. Wyższa realizacja planu wydatków wynikała głównie ze zwiększenia wynagrodzeń wraz z pochodnymi w 2020 r. w stosunku do 2019 r. oraz zwiększenia zakupu usług remontowych w tym okresie. Wykazane zobowiązania regulowano terminowo, nie ponosząc żadnych kosztów związanych z odsetkami.

W 2020 r. w ramach zawartych przez Sąd czterech umów zleceń wydatkowano środki w łącznej wysokości 15,5 tys. zł. Każda z podpisanych umów nie przekraczała okresu 6 miesięcy i służyła wspomaganie realizacji zadań statutowych Sądu.

W toku kontroli zbadano próbę 890,3 tys. zł, tj. 7,4% ogółu wydatków (na kwotę 11 987,4 tys. zł) dokonanych przez Sąd w 2020 r. Ustalono, że wydatki dokonano do wysokości ujętej w planie finansowym. Spełniały one kryterium legalności, były celowe i wynikały z uzasadnionych potrzeb Sądu. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności.

W kontrolowanym okresie nie wydatkowano środków w ramach budżetu środków europejskich.

Weryfikacją objęto trzy zamówienia publiczne, których przedmiotem była ochrona fizyczna wraz z monitoringiem, wymiana lamp oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne led oraz kompleksowa obsługa serwisowa drukarek i kserokopiarek, o łącznej wartości 701,5 tys. zł. Objęte badaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych³ oraz wewnętrzną procedurą obowiązującą w tym zakresie.

W wyniku kontroli stwierdzono, że sprawozdania budżetowe były sporządzane w sposób prawidłowy, terminowy oraz zgody z danymi wynikającymi z zestawienia obrotów i sald księgi głównej oraz ksiąg pomocniczych.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm., dalej: upzp.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

Opis stanu faktycznego

Dochody budżetowe

Dochody budżetowe Sądu w 2020 r. zaplanowano i zrealizowano w dziale 755 – *Wymiar sprawiedliwości, w rozdziale 75502 – Jednostki sądownictwa powszechnego*. Zaplanowane na 2020 r. dochody Sądu w wys. 3 792 tys. zł zostały zrealizowane w wys. 4 149,1 tys. zł, tj. w kwocie o 357,1 tys. zł wyższej od planowanej (wzrost o 9,4%). Wykonane dochody były o 3,1% niższe od dochodów zrealizowanych w 2019 r. (4 278,1 tys. zł). Różnica między planowanymi, a zrealizowanymi dochodami w 2020 r. spowodowana była osiągnięciem:

- wyższych od planowanych dochodów w paragrafach:
  - 0630 – Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego, w którym zaplanowano 2 865 tys. zł, a wykonano 3 242,8 tys. zł (113,2%),
  - 0750 – Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, w którym zaplanowano 71 tys. zł, a wykonano 92,2 tys. zł (129,9%),
- niższych od planowanych dochodów w m.in. paragrafach:
  - 0570 – wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, w którym zaplanowano 800 tys. zł, a wykonano 770,8 tys. zł (96,3%)
  - 0940 – Wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych, w którym zaplanowano 41 tys. zł, a wykonano 35,2 tys. zł (85,9%),
  - 0950 – Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów, w którym zaplanowano 10 tys. zł, a wykonano 5,2 tys. zł (52%).

Zrealizowane przez Sąd dochody przekazano na centralny rachunek budżetu państwa w Ministerstwie Finansów z zachowaniem terminów określonych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁵.

Główna księgową wyjaśniła, że przekroczenie planu dochodów było spowodowane tym, że z uwagi na postępujący stan epidemii COVID-19, Ministerstwo Sprawiedliwości zmniejszyło w ciągu roku plan dochodów.

(akta kontroli str. 96, 169-170)

Na koniec 2020 r. wystąpiły w Sądzie należności pozostałe do zapłaty w wys. 880,8 tys. zł, w tym 692,6 tys. zł stanowiły zaległości netto (78,6% ogółu zaległości). W porównaniu do stanu na 31 grudnia 2019 r. nastąpił spadek zaległości o 4,7 tys. zł (tj. o 0,5%) oraz wzrost zaległości netto o 65,8 tys. zł (tj. o 10,5%).

Główna Księgową wyjaśniła, że wzrost należności netto był spowodowany trwającym w kraju stanem epidemiologicznym, który utrudniał prowadzenie postępowań wykonawczych, pogorszył sytuację majątkową dłużników, a tym samym zwiększył bezskuteczność egzekucji.

Zaległości netto, według stanu na 31 grudnia 2020 r. dotyczyły należności w paragrafach:

- 0570 *Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych* – 495,6 tys. zł (71,5% ogółu zaległości netto). Zaległości te

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 259.

dotyczyły niezapłaconych przez osoby fizyczne nałożonych na nie (przez sąd) grzywien,

- 0630 Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego – 197,0 tys. zł (28,5% ogółu zaległości netto). Zaległości te dotyczyły niezapłaconych przez osoby fizyczne opłat i kosztów sądowych nałożonych na nie przez sąd.

(akta kontroli str. 97)

Sąd w sprawozdaniu Rb-27 wykazał kompletne należności i zaległości. W 2020 r. w Sądzie umorzono i odpisano należności budżetowe na ogólną kwotę 202, 5 tys. zł (74,1 tys. zł dotyczyło grzywien, 128,4 tys. zł kosztów postępowania sądowego oraz opłat sądowych), z tego z uwagi m.in. na:

- bezskuteczność egzekucji - 83,9 tys. zł (2,2 tys. zł, 81,7 tys. zł),
- odbycie kary zastępczej - 42,8 tys. zł,
- przedawnienie - 36,9 tys. zł (9,3 tys. zł, 27,7 tys. zł),
- zgon dłużnika - 25,9 tys. zł (13,9 tys. zł, 12 tys. zł),
- mylny zapis - 9,2 tys. zł (2 tys. zł, 7,2 tys. zł),
- wprowadzenie bezwzględnej kary pozbawienia wolności - 3,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 101)

W Sądzie, w 2020 r. przedawnieniu uległo 21 należności na ogólną kwotę 36 875,44 zł, z tego z tytułu grzywiny 9 312,28 zł (sześć należności) oraz opłat i kosztów karnych 27 563,16 zł (15 pozycji). Przedawnione należności stanowiły 0,9% dochodów osiągniętych przez Sąd w 2020 r. i zostały spisane z ewidencji na podstawie postanowień Sądu o umorzeniu postępowań wobec zobowiązanych, z uwagi na upływ terminu przedawnienia trzech lat od uprawomocnienia się rozstrzygnięcia wyroku. Prowadzona wobec zobowiązanych egzekucja była bezskuteczna (dłużnicy nie posiadali majątku) lub nie wykonali kary zastępczej (aresztu, pracy społecznie użytecznej).

(akta kontroli str. 102)

Kontrola 10 umorzonych należności na kwotę 37,1 tys. zł (na ogółem umorzoną kwotę 83,9 tys. zł) wykazała, że przyczyną umorzenia była bezskuteczna egzekucja i ponowne jej wszczęcie byłoby również bezskuteczne (sześć przypadków), odpracowanie kary grzywiny zamienionej na prace społeczne (jeden przypadek), dłużnik nie wykonał kary zastępczej – aresztu (jeden przypadek), przedawnienie (jeden przypadek), brak PESEL-u dłużnika uniemożliwił wszczęcie postępowania egzekucyjnego (jeden przypadek)⁶.

Sąd w 2020 r. w 110 przypadkach dokonał rozłożenia należności na raty na kwotę 345 115 zł. Kontrola 10 należności rozłożonych na raty na kwotę 99 573 zł wykazała, że w sześciu przypadkach dłużnicy spłacili należność, w trzech przypadkach spłacają należność (niesystematycznie), w jednym przypadku zobowiązany nie uiszcza rat – Sąd wysłał ponaglenie (ostatnie 2 lutego 2021 r.) – akta przekazano sędziemu, celem wydania postanowienia o odwołaniu rat i wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Sąd w okresie objętym kontrolą nie zawierał ugód z dłużnikami odnośnie zapłaty należności oraz nie odraczał terminu ich zapłaty.

(akta kontroli str. 99-101, 103-107)

⁶ Umorzenia należności nastąpiły na podstawie postanowień Sądu.

Uregulowania wewnętrzne i organizacyjne

W Sądzie, w okresie objętym kontrolą obowiązywała polityka rachunkowości⁷, która zawierała m.in. instrukcję obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych oraz instrukcję ewidencji należności sądowych.

Zgodnie z instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych dokumenty zewnętrzne operacji gospodarczych powinny być:

- sprawdzone i zatwierdzone najdalej do dwóch dni od ich otrzymania,
- sprawdzone pod formalnym i rachunkowym do dwóch dni od ich otrzymania,
- zaksięgowane na bieżąco.

Zgodnie z instrukcją ewidencji należności sądowych osoby prowadzące ewidencję zobowiązane były:

- bieżąco przypisywać należności sądowe w programie *Należności Sądowe OrCom* i równocześnie wzywać dłużników do zapłaty z pouczeniem, że w przypadku nie uiszczenia należności w wyznaczonym terminie zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne, którego koszty obciążą dłużnika, a w sprawach karnych i wykroczeniowych dodatkowo, że informacja o niezapłaconych należnościach zostanie skierowana do Biura Informacji Gospodarczych,
- po bezskutecznym upływie terminu do dobrowolnej zapłaty (do 30 dni po upływie terminu do zapłaty) kierowanie do komornika zleceń egzekucyjnych,
- w terminie do 14 dni od wpływu akt głównych do komórki windykacyjnej, należność powinna być przypisana w karcie dłużnika.

(akta kontroli str. 9-72)

Kontrola dokumentów dotyczących pięciu należności wykazała, że:

- należności sądowe w karcie dłużnika zostały przypisane w terminie od jednego do ośmiu dni od wpływu dokumentów (będących podstawą do wpisu) do stanowiska ewidencji i ściągania grzywien,
- wezwania do zapłaty były generowane jednocześnie z przypisem należności,
- ponaglenia do zapłaty wystawiane były w terminie od 23 do 43 dni od wpływu do Sądu zwrotki/awiza potwierdzającej doręczenie wezwania do zapłaty,
- zlecenia egzekucyjne sporządzano i kierowano do komornika sądowego w terminie od ośmiu do 37 dni od wpływu do Sądu zwrotki/awiza potwierdzającej doręczenie wezwania do zapłaty,
- ponaglenie w sprawie podjętych czynności zostało wysłane do komornika sądowego w terminie 52 dni od przesłania komornikowi zlecenia egzekucyjnego.

(akta kontroli str. 129-132)

Sąd nie posiadał dokumentacji potwierdzającej systematyczną kontrolę zapłaty należności Skarbu Państwa.

Pracownik odpowiedzialny za ewidencję należności sądowych i ich windykację wyjaśnił, że raz w miesiącu dokonuje analizy *Księgi należności* oraz kart dłużników (w tym pod kątem skuteczności podjętych działań). W zależności od ustaleń podejmowane są dalsze dopuszczone prawem działania.

(akta kontroli str. 127-128)

Sąd nie posiadał procedur dotyczących umarzania, odraczania oraz rozkładania należności pieniężnych.

⁷ Wprowadzona zarządzeniem nr F-0211-5/19 Dyrektor Sądu z dnia 31 grudnia 2019 r.

Dyrektor Sądu wyjaśnił, że w związku z brakiem należności cywilnoprawnych w latach poprzednich oraz w roku 2020 nie tworzone procedury umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych. Należności związane z postępowaniem sądowym powyższe kwestie pozostają wyłącznie w kompetencji sędziów orzeczników.

(akta kontroli str. 92-96)

Działania windykacyjne

Zaległości netto Sądu na 31 grudnia 2020 r. wyniosły 692,6 tys. zł i dotyczyły należności sądowych. Kontrola pięciu należności na ogólną kwotę 126,6 tys. zł (18,3% zaległości netto) wykazała, że Sąd podejmował działania (określone w instrukcji ewidencji należności sądowych) celem ich wyegzekwowania.

(akta kontroli str. 63-71, 129-132)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie, na pięć skontrolowanych zaległości na kwotę 122 162 zł, w trzech przypadkach na kwotę 79 822,76 zł stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepodjęciu lub podjęciu z opóźnieniem czynności mających na celu wyegzekwowanie od dłużników należności budżetowych, tj.:

- w dwóch przypadkach (na pięć objętych kontrolą) stwierdzono opóźnienia w podejmowaniu kolejnych czynności, tj. w przypadku sprawy II K 777/18 (zaległość 49 635 zł) wezwanie do zapłaty wysłano 16 stycznia 2020 r., natomiast zlecenie egzekucyjne wystawiono 18 maja 2020 r., w przypadku sprawy II K 383/17 (zaległość 29 457,76 zł) w dniu 5 maja 2020 r. odmówiono dłużnikowi rozłożenia należności na raty, zlecenie egzekucyjne wystawiono 8 lipca 2020 r. W obu przypadkach do dnia zakończenia kontroli nie wyegzekwowano żadnych środków,
- w przypadku obywatela Finlandii (sprawa II K 300/19 - zaległość 730 zł przypisana 9 lipca 2019 r.) działania Sądu ograniczyły się do wysłania 5 grudnia 2019 r. wezwania do zapłaty oraz ponaglenia w dniu 2 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str.108-126)

Pracownik odpowiedzialny w Sądzie za dochodzenie należności Skarbu Państwa wyjaśnił, że:

- z uwagi na wprowadzony w marcu 2020 r. stan zagrożenia epidemicznego, wstrzymano się czasowo z kierowaniem zleceń egzekucyjnych do komorników sądowych,
- w przypadku sprawy II K 383/17 dano dłużnikowi czas do zapłacenia raty, której termin upływał 31 czerwca 2020 r.,
- w przypadku obywatela Finlandii, w aktach sprawy nie było adresu dla doręczeń w Polsce, gdzie może być skierowane postępowanie egzekucyjne. Skierowanie go do państwa dłużnika wiązałoby się z dużymi kosztami egzekucyjnymi. W stosunku do dłużnika (jak to czyni się wobec dłużników zagranicznych) nie zastosowano żadnego zabezpieczenia majątkowego, które można by przeznaczyć na zasądzone należności. Akta sprawy przekazano do Wydziału Karnego Sądu, celem sprawdzenia zasadności przekazania wyegzekwowania roszczenia do Sądu w miejscu zamieszkania dłużnika w Finlandii.

(akta kontroli str.127-128)

Zgodnie z obowiązującą w Sądzie instrukcją ewidencji należności sądowych po bezskutecznym upływie terminu do dobrowolnej zapłaty (do 30 dni po upływie terminu do zapłaty) należy skierować do komornika zlecenie egzekucyjne.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2020 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie dochodzenia należności Skarbu Państwa.

Sąd osiągnął wyższe od zaplanowanych dla niego dochody o 9,4%, podejmował działania mające na celu ściągnięcie należności m.in. rozkładając płatności na raty oraz kierował do komorników sądowych zlecenia windykacyjne, a stwierdzone nieprawidłowości, nie miały istotnego wpływu na realizację dochodów budżetu państwa.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na 2020 r. dla Sądu zaplanowano wydatki w kwocie 10 156 tys. zł, tj. wyższe o 83,9 tys. zł (0,8%) od wydatków wykonanych w 2019 r. W trakcie roku dokonano łącznie 58 zmian w planie wydatków (10 decyzjami Dyrektora Sądu, 37 decyzjami Dyrektora Apelacyjnego w Krakowie, sześcioma decyzjami Ministra Finansów i pięcioma decyzjami Ministra Sprawiedliwości). W ich wyniku (per saldo) zwiększono ten plan o 1 832,2 tys. zł (18%), tj. do kwoty 11 988,2 tys. zł.

Największe zwiększenia wystąpiły w dziale 755 – wymiar sprawiedliwości, rozdział 75502 – jednostki sądownictwa powszechnego, w następujących paragrafach:

- 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników – o 869,2 tys. zł (25%),
- 4170 Wynagrodzenia bezosobowe – 224,5 tys. zł (33,5%),
- 4270 Zakup usług remontowych – 306,3 tys. zł (122,5%),
- 4610 Koszty postępowania sądowego – o 373 tys. zł (57,2%),

a zmniejszenia w paragrafach:

- 3030 Różne wydatki na rzecz osób fizycznych - o 100,7 tys. zł (29,6%),
- 4040 Dodatkowe wynagrodzenia roczne - o 33,1 tys. zł (7,6%).

(dowód: akta kontroli str.197, 203-204)

W 2020 r. Sąd nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej, rezerwy celowej oraz z budżetu środków europejskich. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły także wydatki majątkowe.

(dowód: akta kontroli str. 180, 198)

Sąd zrealizował wydatki w kwocie 11 987,4 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. nastąpił wzrost wydatków o 1 915,3 tys. zł, tj. o 19%. Wyższa realizacja planu wydatków wynikała głównie ze zwiększenia wynagrodzeń w 2020 r. w stosunku do 2019 r. wraz z pochodnymi oraz zwiększenia zakupu usług remontowych w tym okresie. Wydatki te nie przekroczyły kwoty przyjętej w planie finansowym po zmianach w żadnym paragrafie klasyfikacji budżetowej.

Dominującą pozycją w wydatkach stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi (§ 4010, § 4030, § 4040, § 4110, § 4170) – 8 030,6 tys. zł (67%), a w dalszej kolejności koszty postępowania sądowego (§ 4610) – 1 025 tys. zł (8,6%) i zakup usług pozostałych (§ 4300) – 809,6 tys. zł (6,8%).

(dowód: akta kontroli str. 9-15, 27-32, 197, 203-24)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków w kwocie 890,3 tys. zł, tj. 7,4% wydatków Sądu. Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowych dysponenta III stopnia (349,7 tys. zł). Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS⁸). W sposób celowy do kontroli

⁸ Dobór próby wydatków z okresu styczeń-październik 2020 r. z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

zostały dobrane środki wydatkowane w 2020 r. w ramach zawartych czterech umów zleceń (jedna umowa zawarta w 2019 r. oraz trzy w 2020 r.)⁹ w łącznej wysokości 15,5 tys. zł, wydatki związane z zabezpieczaniem pracowników Sądu przeciw COVID-19¹⁰ (34 tys. zł) oraz wydatki w ramach trzech zamówień ujętych w rejestrze udzielonych w 2020 r. zamówień publicznych (491,1 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Realizacja wydatków była terminowa oraz zgodna z zasadami należytego zarządzania finansami, tj. zasadą oszczędności, wydajności i skuteczności.

(akta kontroli str.182-185, 195-197)

Na koniec 2020 r. przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełne etaty) wynosiło 42,44 etatu i zmniejszyło się w porównaniu do roku 2019 r. o 0,2 etatu. Jednocześnie wydatkowane w 2020 r. środki na wynagrodzenia ogółem wyniosły 3 141 tys. zł, co stanowiło wzrost o 489,8 tys. zł (18,48%) w stosunku do 2019 r.

(akta kontroli str. 199)

Dyrektor Sądu wyjaśnił, że zwiększenie wynagrodzeń w 2020 r. w stosunku do 2019 r. przy jednoczesnym utrzymaniu przeciętnego zatrudnienia na podobnym poziomie nie wynikało z działań związanych z pandemią COVID-19. Jak wskazał Dyrektor Sądu, zwiększenie wynagrodzeń w grupie sędziów, referendarzy i asesorów wynikało z obligatoryjnej waloryzacji wynagrodzeń. Wzrost wynagrodzeń w grupie urzędników, asystentów sędziego, kuratorów sądowych oraz innych pracowników wynikał natomiast z zawartych z Ministerstwem Sprawiedliwości porozumień.

(akta kontroli str. 193-194)

Poddane weryfikacji cztery umowy zleceń, w ramach których wydatkowano w 2020 r. środki w łącznej wysokości 15,5 tys. zł, zawarte zostały z osobami nie będącymi pracownikami Sądu. Zawieranie umów cywilnoprawnych, których przedmiotem były zadania podobne lub tożsame z zadaniami pracowników Sądu (umowy dotyczyły wykonywania czynności gospodarczych oraz digitalizacji danych z okresu sprzed wprowadzenia elektronicznego systemu rejestracji spraw) miało charakter tymczasowy (poniżej sześciu miesięcy) i służyło wspomaganie realizacji zadań statutowych Sądu.

(akta kontroli str. 195)

W 2020 r. żaden z pracowników Sądu nie świadczył pracy w trybie zdalnym.

(akta kontroli str. 202)

Zobowiązania Sądu na koniec 2020 r. wyniosły 627,3 tys. zł i były wyższe o 59,6 tys. zł od zobowiązań na koniec 2019 r. Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (§ 4040 i § 4110) - 502,8 tys. zł (80,2%), kosztów postępowania sądowego (§ 4610) – 43,3 tys. zł (6,9%), zakupu energii 42,2 tys. zł (6,7%), zakupu usług pozostałych (§ 4300) – 11,1 tys. zł (1,8%), wypłaty wynagrodzeń bezosobowych (§ 4170) – 6,4 tys. zł (1%) i składek na Fundusz Pracy oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (§ 4120) – 6,2 tys. zł (1%).

W wyniku weryfikacji ewidencji księgowej oraz miesięcznych i rocznego sprawozdań Rb-28, ustalono, że w Sądzie w 2020 r. nie wystąpiły przypadki powstania w ciągu

⁹ Umowy nr: K-1131-2/19 z 31 października 2019 r., K-1131-1/20 z 20 stycznia 2020 r., K-1131-2/20 z 23 lipca 2020 r., K-1131-3/20 z 30 września 2020 r.

¹⁰ Wszystkie wydatki związane z zabezpieczeniem pracowników przeciw COVID-19 realizowane były w ramach środków bieżących jednostki. Sąd nie otrzymał na ten cel żadnych dodatkowych środków.

roku oraz na jego koniec zobowiązań wymagalnych, podlegające wykazaniu na koniec 2020 r.

W 2020 r. w Sądzie nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności zobowiązań skutkujących naliczeniem i wypłatą odsetek.

(akta kontroli str. 203-217)

2.2 Zamówienia publiczne

W badanym okresie w rejestrze zamówień publicznych ujęto sześć postępowań o wartości przekraczającej 30 tys. euro, udzielonych na podstawie obowiązujących przepisów upzp oraz 18 zamówień podprogowych (poniżej 30 tys. euro), których udzielono na podstawie przyjętego w Sądzie regulaminu¹¹.

(akta kontroli str. 221-223)

W 2020 r. nie udzielono zamówień antycovidowych wskazanych ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹² oraz zamówień dotyczących zadań finansowanych z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 219)

Szczegółowemu badaniu poddano dwa najwyższe kwotowo postępowania o wartości przekraczającej 30 tys. euro (Ochrona fizyczna wraz z monitoringiem¹³ - 359,7 tys. zł brutto oraz Wymiana lamp oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne led w budynku Sądu Rejonowego w Zakopanem¹⁴ – 306 tys. zł brutto) oraz jedno losowo wybrane postępowanie podprogowe¹⁵ (Kompleksowa obsługa serwisowa drukarek i kserokopiarek – maksymalna wartość umowy zależna od liczby wydrukowanych stron - 35,8 tys. zł).

W wyniku kontroli wybranych zamówień ustalono, że działania Sądu były zgodne z przepisami upzp oraz wewnętrzną procedurą, wprowadzoną Zarządzeniem Dyrektora Sądu z 27 lipca 2020 r. (zamówienie podprogowe). W wybranych postępowaniach prawidłowo stosowano zasadę konkurencyjności. Realizacja zamówień (pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy) była zgodna z treścią zawartych umów, a poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki.

(akta kontroli str. 229-240)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w zakresie ponoszonych przez kontrolowaną jednostkę wydatków oraz udzielanych zamówień publicznych.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

¹¹ W kontrolowanym okresie w Sądzie w tym zakresie obowiązywał: 1) Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 4 pkt 8 ustawy – Prawo zamówień publicznych w Sądzie Rejonowym w Zakopanem stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia nr F-0211-4/2018 Dyrektora Sądu z dnia 12 września 2018 r., 2) Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 4 pkt 8 ustawy – Prawo zamówień publicznych w Sądzie Rejonowym w Zakopanem stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia nr A-0211-5/2020 Dyrektora Sądu z dnia 27 lipca 2020 r.

¹² Dz. U. poz. 1842 ze zm. Pod pojęciem zamówień antycovidowych należy rozumieć zamówienia publiczne niezbędne do przeciwdziałania COVID-19/ zamówienia publiczne udzielane w związku z zapobieganiem lub zwalczaniem epidemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz inne zamówienia, do udzielenia których, na mocy przepisów tarcz antykryzysowych, nie było obowiązku stosowania upzp (np. zamówienia, o których mowa w art. 6 ust. 2, art. 15zza ustawy o COVID-19).

¹³ Poz. 1 w rejestrze zamówień – postępowanie na usługi społeczne przeprowadzone w oparciu o wytyczne art. 138o upzp.

¹⁴ Poz. 5 w rejestrze zamówień – postępowanie przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego.

¹⁵ Poz. 18 w rejestrze – postępowanie przeprowadzone w oparciu o regulamin z 27 lipca 2020 r.

Sąd dokonywał wydatków na realizację celów jednostki, w oparciu o plan finansowy jednostki. Realizacja wydatków była zgodna z zasadami należytego zarządzania finansami, tj. zasadą oszczędności, wydajności i skuteczności. Udzielenie zamówień publiczne było zgodne z przepisami upzp oraz wewnętrzną procedurą.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Sąd rocznych sprawozdań za 2020 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach Sądu były zgodne z danymi wynikającymi z zestawienia obrotów i sald księgi głównej oraz ksiąg pomocniczych. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz terminowo przekazane do Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

(akta kontroli str.133-167)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych odnośnie ich terminowości i zgodności z danymi wynikającymi z zestawienia obrotów i sald księgi głównej oraz ksiąg pomocniczych.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o podejmowanie działań windykacyjnych wobec dłużników należności Skarbu Państwa z zachowaniem terminów kolejnych czynności.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

¹⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków,   marca 2021 r.

Aleksander Podsiadło
specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis